

ADDENDA LA DICȚIONARUL LIMBII ROMÂNE DIN PERSPECTIVA LIMBAJULUI JURIDIC (LITERA D)

TEODOR SÂMBRIAN¹
Universitatea din Craiova

1. Preliminarii

Dicționarul Limbii Române, tomul I, părțile a 3-a, a 4-a, a 5-a și a 6-a, *Litera D*, elaborat de Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” din București în anul 2006 - 2009² înregistrează 12470 de cuvinte-titlu și variante lexicale, fiind, alături de părțile a VII-a și a VIII-a, litera E și de tomul III, literele J, K, Q, partea cea mai actuală a Dicționarului-tezaur al limbii române, finalizat în anul 2010. În urma unei cercetări asupra unei bibliografii exclusiv juridice pe care am întreprins-o după această dată, am identificat alte 250 de cuvinte, dintre care 71 sunt termeni ce aparțin limbajului juridic, și anume: 26 de termeni de drept civil (*dalmă, dație, decuius, debirentier, delat, delictualmente, demitent, deposeziune, deshered, desherent, desherență, deșeanță, devolua, devolutivitate, dezamanetarisii, dezdevălmășie, dezmembrământ, dirijant, disimțământ, domenialitate, donațional, dotaliciu, dotalitate, dotant, dotator, duariu*), 11 termeni din domeniul criminalisticii (*dactilar, danteliform, decadactilar, deltic, depasantă, depesaj, dermatoglifă, dermatoglic, dermatogramă, dextrodeltic, dextromarginat*), 12 termeni de drept procesual (*davat, deci, declarisire, declinator, deconfirmare, demandor, denunciabil, derogabil, desesizat, dezinvestire, donosire, dovagialât*), 9 termeni de drept penal (*delictant, delictuozitate, denonsație, descontopi, descontopire, descontopită, detentiv, detenționist, disculpător*), câte 4 termeni din teoria generală a dreptului (*definde, delegalizare, disponent, dispozant*), respectiv din sociologia juridică și psihologia juridică (*delictogen, delictvențial, drogoman, drogomanie*), 3 termeni de drept administrativ (*dezarondare, dosaria,*

¹ Autorul este profesor la Facultatea de Drept, pasionat de lingvistica juridică (nota coordonatorului).

² *** *Dicționarul limbii române (DLR)*, serie nouă, tomul I, partea a 3-a. *Litera D, D-Deînmulțit* și partea a 4-a, *Litera D: Deja-Deținere*, București, Editura Academiei Române, 2006; partea a 5-a. *Litera D. Deținut-Discapotiriu*, București, Editura Academiei Române, 2007; partea a 6-a, *Litera D. Discord-Dyke*, București, Editura Academiei Române, 2009.

dosariere) și câte unul din domeniul dreptului comercial (*deport*) și domeniul dreptului canonic (*decretală*).

Din punct de vedere etimologic, situația este următoarea: 32 de cuvinte cu etimologie franceză, 4 cuvinte cu etimologie italiană, 3 cuvinte cu etimologie latină, 2 cuvinte cu etimologie turcească, 28 de cuvinte formate prin compunere sau derivare și 2 cuvinte cu etimologie necunoscută. Structura etimologică a celor 71 de cuvinte „reflectă în planul expresiei lingvistice schimbările intervenite în societate”³, limbajul juridic fiind „determinat de contextul politic și social-cultural în care este utilizat.”⁴

Astfel, cuvintele cu etimologie turcească sunt atestate în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea (*davat* – 6 martie 1766) și prima jumătate a secolului al XIX-lea (*dovagialât* – 1822), respectiv perioada în care țările române se aflau în relații strânse, de dependență, față de Imperiul Otoman. În ceea ce privește cuvintele cu etimologie franceză, majoritatea oglindesc influența preponderent franceză asupra dreptului românesc, în special asupra dreptului civil, atât în domeniul legislativ, cât și în cel doctrinar, după adoptarea *Codului civil* din 1864. În această privință, constatăm că unii termeni juridici împrumutați din limba franceză au ieșit din uz (*definde*, *delictant*, *demandor*, *denonsație*, *deșeanță*, *dirijant*, *disimțământ*, *dotaliciu*, *dotalitate*, *dotant*, *duariu*), în timp ce alții s-au impus în limba română, făcând parte din limbajul juridic actual (*dactilar*, *danteliform*, *decadactilar*, *deltic*, *depasantă*, *delictogen*, *delicvențial*, *declinator*, *depeșaj*, *dermatoglifă*, *dermatoglific*, *devolua*, *devolutivitate*, *dextrodeltic*, *dextromarginat*, *dezmembrământ*). La rândul lor, cuvintele cu etimologie italiană (*denunciabil*, *deport*, *derogabil* și *detentiv*) atestă influența italiană asupra *Codului comercial român* din 1887 și a *Codului penal* din 1936.

Menționăm că toate cele 71 de cuvinte au fost excerptate dintr-un corpus alcătuit din 58 de lucrări juridice, dintre care două se regăsesc și în bibliografia DLR (COD. PEN. COM. și COD. ȚIV.)

Fiecare cuvânt este prezentat după modelul DLR în următoarea succesiune: cuvântul-titlu (în cazul omonimelor la umărul cuvântului este menționată o cifră succesivă cuvântului corespunzător din DLR), categoria morfologică, paranteza explicativă, sensul, unul sau mai multe citate în care se regăsește cuvântul-titlu, variante lexicale, pronunțarea cuvântului-titlu, indicații morfologice (pluralul la substantive și adjective, prezentul indicativ la verbe), etimologia. Abrevierile sunt cele din DLR.

2. Termeni juridici neincluși în DLR. Litera D

Dactilar, -ă adj. 1. Referitor la degete. 2. Referitor la amprente digitale. *Orientarea desenelor papilare după cele două oase ale antebrațului... prezintă*

³ Adriana Stoichițoiu Ichim, *Semiotica limbajului juridic*, ediția a II-a, București, Editura Universității din București, 2006, p. 18.

⁴ *Ibidem*.

importanță în clasificările dactiloscopice, ca aceea folosită în U.R.S.S., în care înregistrarea dactilară se face în funcție de această orientare a desenelor. SUCIU, C., I, 216. Pl.: dactilari, -ice; din fr. dactylaire.

Dalmă² s.f. Semn de hotar între terenurile țăranilor. *Și cum sunt ele numite? bunăoară: movilă, gorgan, piatră, dalmă și altele?* HAȘDEU, cf. VULCĂNESCU, E., 286. Pl.: dalme; et. nec.

Danteliform, -ă adj. 1. În formă de dantelă. *Dactilogramele excepționale (amorfe) cuprind toate desenele papilare de pe ultima falangă a degetelor care nu pot fi impuse în tipurile precedente, cum sînt desenele danteliforme.* MIRCEA, C., 72. *În sectorul falanginelor și falangelor se va observa dirijarea creștelor (orizontale, oblice, concave sau convexe) bucelele și structurile danteliforme din aceste regiuni...* PAT. MED., 655. 2. s.f. Dactilogramă cu desen danteliform. *Asfel, adelticele se vor nota cu A sau I... și danteliformele cu O sau cifra 0 (zero).* MIRCEA, C., 134. Pl.: danteliformi, -me; din fr. dentelliforme.

Dație s.f. 1. (Învechit) Dare (2). *Efectul dației in solutum este subordonat... condiției că creditorul va păstra lucrul primit de dânsul.* ALEXANDRESCO, E., X, 686. *Pentru aceste creanțe, dațiunea în gaj nu poate avea loc... decât în formele determinate prin art. 1687.* RĂDOI, C., 1144. *Dațiune în plată este, deci, un mod de stingere a obligațiunii deosebit de plată.* PLASTARA, D.C., IV, 500. 2. (În dreptul roman) Contract de înstrăinare a lucrului prin predarea efectivă a acelu lucru către dobânditor. *Cauza obligațiunei derivă din contractul verbis, iar nu din contractul real al dațiunei.* PERETZ, I.D., I, 377. Pl.: dații; și: (învechit) **dațiune**; din lat. datio, -onis.

Davat s.m. (Învechit) Reclamant. *Și am cercetat ca să se mai găsească și alți davați să știe piatra unde au fost mai nainte și să ia cartea de blestem și nu s-au mai găsit alții.* POTRA, D., I, 235. Pl.: davați; din tc. dava.

Debirentier, -ă s.m. și s.f. Persoană care datorează plata unei rente. *Origina istorică a acestui gen de suborgațiune este o declarațiune din mai 1609 a lui Henric IV prin care se acordă debi-rentierilor dreptul de a se lipsi de consimțământul credi-rentierilor...* PLASTARA, D.C., IV, 540. *Se poate întâmpla ca debirentierul să plătească bunul mult mai scump decât valoarea sa reală.* TR. DR. CIV., II, 1029. *În cazul contractului de rentă viageră... întinderea prestațiilor datorate de debirentier este determinată de data la care survine moartea credirentierului.* T.G.O., 35. *Dacă debirentierul nu plătește renta la scandeță, credirentierul poate cere executarea silită a obligației acestuia...* ZINVELIU, C.C., 133. *Debirentierul trebuie, în caz de dubiu, să efectueze plata rentei pe durata vieții credirentierului.* COD. CIV. MOLD., art. 847, alin. 2. *Debirentierul nu se poate libera de plata rentei oferind restituirea capitalului și renunțând la restituirea ratelor plătite.* COD. CIV. 3, art. 2252. Pl.: debirentieri, -re; din fr. débirentier.

Decadactilar, -ă adj. Referitor la amprente digitale de la cele zece degete. *Formula dactiloscopică constă în reprezentarea prin litere sau cifre a degetelor celor*

două mâini în clasificarea decadactilară. SUCIU, C., I, 231. În țara noastră, înregistrarea dactiloscopică principală este decadactilară, concretizată într-o formulă de bază a celor zece degete de la mâini. MIRCEA, C., 133. Pl.: *decadactilari*, -re; din fr. *décadactylaire*.

Deci³ s.n. (Învechit) Dispozitivul unei hotărâri judecătorești. *Iară deciul care cuprinde în sine otărârea judecătii se arată în jurnal și prin urmare o schimbarea de cuvântul mai mult sau mai puțin la un jurnal preface însuși ființa otărârii.* BUJOREANU, C., 508. Pl.: *deciuri*; et. nesigură, **deci**.¹

Declarisire s.f. (Învechit, rar) Declarație. *Dacă s-au pierdut sânetul care trebuia să se deie înapoi, poate acel ce l-au plătit să ceară siguranție sau să depozitarisască datoria la judecătorie și să ceară de la creditor amortizația (declarisirea de răsufat) sânetului după rânduiala judecătorească.* COD. ȚIV., art. 1884. Pl.: *declarisiri*; din **declarisi**, de la **declara** (după modelul unor verbe ca **depozitarisi** etc.)

Declinator² s.n. Hotărâre judecătorească prin care se stabilește competența de a judeca o cauză în favoarea unei anumite instanțe.⁵ *Reclamantul... nu poate fi sustras de la această jurisdicție și trimis pe cale de declinator la tribunalul arbitral mixt.* COD. COM. ADN., 746. Pl.: *declinatoare*; din fr. *déclinateur*.

Deconfirmare s.f. Abrogare. *Opera împăraților bizantini este plină de dispoziții de censură a obiceiurilor (sau deconfirmare a alora)* IDR, I, 226-227. Pl.: *deconfirmări*; din fr. *déconfirmer*.

Decretală s.f. Hotărâre cu caracter canonic emisă de papi. *În evul mediu, o decretală a papei Alexandru al III-lea oprea sclavajul captivilor.* MEITANI, D. I., 425. *Au mai fost introduse diverse decretalii papale, atribuite unor episcopi romani din primele patru veacuri.* FLOCA, D. C., I, 111. Pl.: *decretalii*; din fr. *décrétales*.

Decuius s.m. Persoană decedată care lasă o moștenire. *La epoca ce ne interesează se născuse deja mijlocul de protejare... în contra confuziunii averilor decujusului și moștenitorilor.* PERETZ, I. D., 265. *Pentru ca transmisiunea să se poată produce în persoana unui succesor se cere neapărat ca succesorul chemat să aibă ființă în momentul când transmisiunea are a se opera, adică în momentul morții decujusului.* CANTACUZINO, E., 216. *Succesorii de gradul doi sînt părinții decujusului și ascendenții acestora.* GOGEANU, I. D., 50. Și: *decujus*; din lat. *de cuius*.

Definde vb. III, tranz. (Învechit) A interzice. *Regula care definde de a dispune de lucrul altuia nu se aplică la cazul în care dispozițiunea are ca obiect numai niște*

⁵ DLR reține varianta lexicală *declinatoriu* a cuvântului-titlu *declinator* (adjectiv cu etimologia fr. *déclinateur*) cu definiția „care declină competența unei instanțe sau contestă o jurisdicție” și substantivat, în sintagma *declinatoriu de competență*, cu definiția „hotărâre prin care o instanță își declină competența și trimite cauza la o instanță competentă.”

lucruri determinate în ceea ce privește natura lor. ERACLIDE, E., II, 274. Prez. ind.: *defind*; din fr. *défendre*, lat. *defendere*.

Delat s.m. (Latinism învechit) Persoană căreia i s-a deferit moștenirea. *Delații trebuie să fie de același grad*. LONGINESCU, E., II, 778. Pl.: *delați*; din lat. *delatus*.

Delegalizare s.f. Scoatere sub incidența legii a unui fapt care fusese reglementat prin lege. *În condițiile repartizării materiilor rezervate legislativului, precum și a celor rezervate puterii reglementare, este vorba de procedura „delegalizării”*. DELEANU, D.C., I, 307. Pl.: *delegalizări*; din fr. *délegalisation*.

Delictant s.m. (Învechit, rar) Persoană care a comis un delict. *Sarea și uneltele găsite la delictant vor fi asigurate până la darea ordinului convenit de către ministerul finanțelor*. BUJOREANU, C., 1368. Pl.: *delictanți*; cf. **delict**.

Delictogen, -ă adj. Care poate genera fapte antisociale. *Psihonevrozele cu anxietate... nu prezintă un potențial delictogen, deoarece anxietatea stimulează la o nouă adaptare...* PAT. MED., 601. *Ultimele 2 cazuri fac parte din categoria celor care nu mai suportă conflictele familiale și fug de acasă, căutând să se integreze în alte grupuri... în care însă, de multe ori, există influențe delictogene*. PSIH. JUD., 327. Pl.: *delictogeni, -ne*; din fr. *délictogène*.

Delictualmente adv. Din punct de vedere al răspunderii delictuale. *Ca o aplicare a acestui principiu, se spune în această materie că reprezentantul persoanei morale nu poate să oblige delictualmente persoana morală...* PLASTARA, D.C., IV, 187. Pronunțat: ~tu-al~; din fr. *délictuellement*.

Delictuozitate s.f. Infracționalitate. *Mica delictositate, inferioară de 6 luni, scapă de agravațiunea rezultând din recidivă*. TANOVICIANU, D. P., I, 713. Și: (învechit) *delictositate*; pl.: *delictuozități*; din fr. *délictuosité*.

Delicvențial, -ă adj. Referitor la un fapt nepermis de legea penală. *Apariția unor comportări evazioniste... precum și a unor manifestări antisociale, delicvențiale*. MAHLER, J., 230. *Reckless arată că un copil aflat într-o arie înalt delicvențială... rămâne nedelicvent dacă înfrânarea internă este bună și funcțională*. PSIH. JUD., 34. Pronunțat: ~ți-al~; pl.: *delicvențiali, -le*; din fr. *délinquanciel*.

Deltic, -ă adj. Care se referă la delta, desen papilar în formă triunghiulară întâlnit în aproape toate amprente digitale. *Locul în care cele două brațe exterioare ale deltei negre se unesc... se numește punct deltic*. SUCIU, C., I, 214. *Ele sînt clasificate după sistemul deltic...* PAT. MED., 654. Pl.: *deltici, -ce*; cf. **delta**.

Demandor s.m. (Franțuzism învechit) Reclamant. *Într-o acțiune desfășurată înaintea justiției, părțile devenind pe rând demandori și defendori..., orice propunere pentru stabilirea unui fapt juridic trebuie dovedită de cel ce o face*. DUMITRESCU, C. A., III, 35. *Legea nu prevede... să fi arătat numele vreunui demandor*. ANTONESCU, C., III, 370. Pl.: *demandori*; din fr. *demandeur*.

Demitent, -ă s.m. și f., adj. (Persoană) care își abandonează toate bunurile în favoarea moștenitorilor prezumtivi, păstrându-și dreptul de a revoca oricând acest act.

În privința demiterii de bunuri..., executarea era provizorie și condițională, adică atâta timp cât trăia demitentul succesiunea lui nu putea fi deschisă. PLASTARA, D. C., III, 206. Pl.: demitenți, -nte; din fr. *démittant*.

Denonsație s.f. (Franțuzism învechit) Denunț. *Procurorii statului vor trage pe călcători înaintea tribunalelor după denonsația șefului poliției.* BUJOREANU, C., 2064. Pl.: denonsații; din fr. *dénonciation*.

Denunciabil, -ă adj. (Italianism rar) Care poate fi adus la cunoștința unei autorități. *Judecătorul care consideră acea iscălitură ca o întrerupere a girurilor comite o eroare de drept denunciabilă în Casație.* DUMITRESCU, C.A., II, 10. Pronunțat: ~ci-a-bil; pl.: denunciabili, -le; din it. *denunciabile, denunziabile*.

Depasantă s.f. (În expertiza criminalistică a scrisului) Porțiune a literelor deasupra sau dedesuptul zonei mediane. *Pentru literele ovale, axa literei este dată de centrul geometric al literei, iar pentru literele cu depasante, axa literei este dată de orientarea depasantei („p”, „d”, „t”, „l” etc.) sau a depasantelor („f”).* SUCIU, C., I, 301. *Linia de bază a scrisului se socotește după limitele inferioare ale literelor și ale cifrelor, la depasante avându-se în vedere numai corpul propriu-zis al literelor.* MIRCEA, C., 129. *Scrisul rămâne esențial același..., depasantele se lungesc către dreapta...* EXP. GRAF., 99. Pl.: depasante; din fr. *dépassante*.

Depesaj s.n. Îmbucătățire a unui cadavru pentru a împiedica identificarea sa. *Dificultățile reale se întâmpină în cazurile în care se solicită recunoașterea cadavrelor în situația distrugerii lor (combustii, înec, depesaj criminal... putrefacții avansate etc.)* PSIH. JUD., 135. Pl.: depesaje; din fr. *dépeçage*.

Deport s.n. Operațiune de bursă ce presupune obligația cumpărătorului unor titluri de valoare de a le revinde la un anumit termen către primul vânzător la un preț mai scăzut decât cel cu care fuseseră cumpărate inițial. *Ipoteza deportului este mai rară în practică, dar ea se poate realiza, d. ex. atunci când dintr-o împrejurare oarecare multă lume e silită pentru moment să cumpere pe bani gata.* DUMITRESCU, C.C., III, 13. Pl.: deporturi; din it. *deporto*, fr. *déport*.

Deposesiune s.f. (Rar) Deposedare. *Dacă în urma unei deposesiuni violente, proprietarul încearcă în zadar să-și reia lucrul, posesiunea este pierdută.* DR. ROM., 446. Pl.: deposesiuni; din fr. *dépossession*.

Dermatoglifă s.f. Desen format de piele la extremitățile degetelor, pe palme și pe tălpile picioarelor, alcătuit din amprente digitale, palmare și plantare specifice fiecărui individ. *Se știe că ne naștem cu același număr și forme de creste papilare și palmare (dermatoglife).* PAT. MED., 654. *Legislația noastră și jurisprudențele obligă instanțele să dispună din oficiu... examinarea dermatoglifelor și măsurătorilor antropometrice.* INTR. MED., II, 187. Pl.: dermatoglife; din fr. *dermatoglyphe*.

Dermatoglific, -ă adj. Referitor la dermatoglife. *În expertiza dermatoglifică se pleacă de la cercetarea celor 54 compartimente papilare....* INTR. MED., II, 206. Pl.: dermatoglifici, -ice; din fr. *dermatoglyphique*.

Dermatogramă s.f. Diagramă în care este explicat rezultatul cercetării dermatoglifelor. *Dacă grupele de sânge atestă excluderea de la paternitate, dermatogramele aduc un aport pozitiv, îndeosebi în stabilirea (afirmarea) paternității.* PAT. MED., 654. Pl.: *dermatograme*; din fr. *dermatogramme*.

Derogabil, -ă adj. De la care se poate deroga. *Majoritățile legale pentru emiterea de obligații și pentru numirea lichidatorilor nu sunt derogabile în statutele societăților.* DUMITRESCU, C. A., I, 649. Pl.: *derogabili, -le*; din it. *derogabile*.

Descontopi vb. IV, tranz. (Complementul indică pedepse) A aduce la situația existentă înainte de contopire. *Dacă instanța, după ce a descontopit și repus mai multe pedepse pentru infracțiuni concurente în individualitatea lor, le-a contopit cu adăugarea unui spor, procedează din nou la descontopire..., va dispune apoi recontopirea pedepselor exceptate.* PR. JUD. PEN., I, 143. Prez. ind.: *descontopesc*; pref. *des-+contopi*.

Descontopire s.f. Aducerea mai multor pedepse la situația existentă înainte de contopire. *În măsura în care pedepsele pentru infracțiunile concurente care au determinat aplicarea unui spor rămân aceleași și după descontopire și recontopirea cu alte pedepse stabilite pentru infracțiuni concurente, nu este nicio justificare să se reconsidere sporul inițial de pedeapsă.* PR. JUD. PEN., I, 141. Pl.: *descontopiri*; v. **descontopi**.

Descontopită adj. f. (Despre pedepse) Care a fost adusă la situația existentă înainte de contopire. *Pedepsele principale contopite prin hotărârea pronunțată trebuie din nou separate (descontopite) pentru a face o nouă apreciere a pedepsei concursului de infracțiuni.* COD. PEN. COM., 258. Pl.: *descontopite*; v. **descontopi**.

Desesizat, -ă adj. Care a renunțat la o acțiune, la un drept ce urma să fie valorificat pe cale juridică. *Falitul desesizat nu mai poate gira.* CRISTOFORIANU, C., I, 257. *Aceasta... va aduce după sine nimicirea efectului întreruptiv al acțiunii desesizate.* N. ANTONESCU. P., 191. Pl.: *desesizați, -ate*; v. **desesiza**.

Deshered, -ă adj. (Rar) Care este fără moștenitor. *În sfârșit, o sursă de venituri o constituiau și cele provenite din succesiunile desherede și donații.* IDR, II/2, 100. Pl.: *desherezi, -ede*; v. **desherență**.

Desherenț, -ă adj. (Rar) Care are caracter de desherență. *O succesiune necerută și neluată de nimeni era desherență: ea revenea, în lipsă de succesori autorității publice.* IDR, I, 525. Pl.: *desherenți, -nte*; v. **desherență**.

Desherență s.f. Situație în care se găsește patrimoniul unei persoane care a decedat fără să fi lăsat un moștenitor cunoscut. *Acest domeniu așa-zis privat al statului se alimentează... prin dreptul recunoscut statului de a culege patrimoniile lăsate în dezereșță, adică fără moștenitori.* CANTACUZINO, E., 40. *Fără această dispoziție moșia Stanei, după moartea ei, ar fi ajuns domnească prin desherență.* MOȘȚ., I, 79. *În caz de lipsă de moștenitori legali sau testamentari, în caz de renunțare a acestora la moștenire sau în caz de nedemnitate a lor, bunurile celui decedat, rămase în*

*desherență, trec în proprietatea statului. ORG. SOC., 150. Fiscului îi reveneau moștenirile vacante prin desherență. IDR, I, 146. În caz contrar, legatul fiind ineficace, iar toți moștenitorii, succesiunea va fi în desherență și se va cuveni statului. ELIESCU, M. D., 286. Desherența este o stare definitivă, spre deosebire de vacanță, care este o stare de fapt provizorie... INST. FEUD., 307. Și: (înv.) dezereșță; pl.: desherențe; din fr. *désherence*.*

Deșeanță s.f. (Franțuzism învechit) Pierdere a unui drept. *Tutorele nu poate invoca contra minorelui beneficiul nici a unei deșeanțe sau prescripțiunii când termenul introducerii a expirat în cursul tutelei. RĂDOI, C., 424. Pl.: deșeanțe; din fr. *déchéance*.*

Detentiv, -ă adj. Care se referă la detenție (1). *Condamnatul la o pedeapsă detentivă... poate fi admis la liberare condițională. COD. CAROL ADN., I, 114. Pl.: detentivi, -ve; din it. *detentivo*.*

Detenționist s. m. (Ieșit din uz) Persoană care în sistemul de pedepse prevăzut de codul penal din 1865 era condamnat la detențiune. *Complicele unui detenționist se va pedepsi cu pedeapsă criminală. TANOVICANU, D. P., II, 76. Pronunțat: ~ți-o~; pl.: detenționiști; detențiune+ suf. -ist.*

Devolua vb. I, intrans. A transmite un drept succesoral. *Așa succesiunea devoluează și prin reprezentare. PLASTARA, D. C., I, 435. Pronunțat: ~lu-a; prez. ind.: devoluezi; v. devoluțiune.*

Devolutivitate s.f. sg. Însușire de a fi devolutiv. *Ce are a face, în adevăr, în cazul nostru, devolutivitatea apelului? DEGRÉ, S., II, 409. Devolutiv + suf. -itate.*

Dextrodeltic, -ă 1. adj. (Despre un desen papilar) Care are aspectul unei figuri triunghiulare asemănătoare literei grecești delta situată la dreapta observatorului. *În această clasificare, tipul deltic dă creștelor papilare aspectul unor arcuri..., iar cel dextrodeltic, bucle interne... PAT. MED., 655. Dactilogrammele dextrodeltice au o singură deltă, în partea dreaptă a desenului papilar. MIRCEA, C., 67. 2. s.f. (mai ales la plural) Dactilogramă dextrodeltică. *Dextrodelticele cu ramuri simple au regiunea centrală formată din lațuri așezate succesiv unul în interiorul altuia. MIRCEA, C., 68. Pl.: dextrodeltici, -ice; pref. dextro-+ deltic.**

Dextromarginat, -ă adj. (Despre un scris) Care are marginea în partea dreaptă. *Scrisurile încadrate și cele dextromarginate sunt mai rare... IONESCU, E. C. Din acest punct de vedere distingem între scrisuri marginate pe ambele părți (încadrate) și scrisuri ce prezintă o singură margine, la stânga (sinistromarginate) sau la dreapta (dextromarginate). EXP. GRAF., 121. Pl.: dextromarginate; pref. dextro- + marginat; cf. lat. *marginatus*.*

Dezamanetaris vb. IV., tranz. (Învechit) A scoate de sub amanet. *Dacă o femeie a dat zestre lucruri amanetarisite, nu se îndatorește moștenitoriul a dezamanetarisii lucrurile acele, fără numai dacă testatoriul ar fi zis cu hotărâre ca să le dezamanetarisască el. COD. ȚIV., art. 836. Prez. ind.: dezamanetarisesc; pref. dez- + amanetarisii.*

Dezarondare s.f. 1. Separarea a ceea ce a fost arondat. 2. (În sintagma) *Dezarondarea unității agricole* = Dezmembrare a suprafeței totale de teren deținută de o unitate agricolă în două sau mai multe trupuri în vederea constituirii mai multor unități cu gestiune economică proprie. *Dezarondarea se face în scopul rezolvării mai favorabile a problemelor economico-organizatorice...* BURGHELEA, F., 287. Pl.: *dezarondări*; pref. *dez-* + *arondare*.

Dezdevălmășie s.f. Încetare a proprietății devălmașe prin transformare în proprietate comună pe cote-părți sau proprietate individuală. *O fază individuală, pe persoane eliberate de sub tutela familiei, sau a dezdevălmășiei propriu-zise...* VULCĂNESCU, E., 70. Pl.: *dezdevălmășii*; pref. *dez-* + *devălmășie*.

Dezinvestire s.f. (Despre instanțe judecătorești) Încetare a dreptului de a soluționa o cauză aflată pe rol. *Termenul „hotărâște”... se referă, în mod evident, numai la hotărârile prin care s-a soluționat fondul cauzei în primă instanță... nu și la hotărârile de dezinvestire.* COD. PEN, COM., S II, 669. Pl.: *dezinvestiri*; pref. *dez-* + *investire*.

Dezmembrământ s.n. Drept real rezultat din separarea atributelor componente ale dreptului de proprietate. *Locațiunea nefiind un desmembrământ al proprietății, nu conferă locatarului niciun drept real asupra lucrului.* ERACLIDE, E., III, 165. *De la romani acest contract trecu în Franța..., dând emfiteutecariului un drept perpetuu de desmembrământ al proprietății.* ALEXANDRESCO, E., IX, 373. *Unii autori au întrebuințat, pentru a clasifica aceste drepturi, expresiunea desmembrăminte ale proprietății.* PLASTARA, D.C., II, 103. *Ca drepturi reale, desmembrămintele dreptului de proprietate sunt opozabile erga omnes inclusiv proprietarului care le-a constituit.* BÎRSAN, D.C., 269. *În absența unei înțelegeri contrare încheiate cu proprietarul terenului, desmembrămintele consimțite de superficial se sting în momentul încetării dreptului de suprafață.* COD. CIV.³, art. 699. Și: *desmembrământ*; pl.: *dezmembrăminte*; din fr. *démembrement*.

Dirijant, -ă adj. (Rar) Care anulează un act. *În vechiul drept francez neputința constituie o împiedicare dirijantă.* TITULESCU, D.C., 243. Pl.: *dirijanți, -nte*; din fr. *dirigeant*.

Disculpător, -oare adj. Care dezvinovățește. *Ofițerii... iau armele, efectele, hârtiile și lucrurile atât cele inculpătoare, cât și cele disculpătoare și, în genere, tot ce poate servi la descoperirea adevărului.* FRUNZESCU, O., 537. Pl.: *disculpători, -oare*; *disculpa* + *-tor*.

Disimțământ s.n. (Învechit; în opoziție cu *consimțământ*) Deosebire de vederi. *Disimțământul provine din aceea că art. 793 vorbește numai de dol sau violență și tace asupra leziunii.* ERACLIDE, E., II, 158. Și: *disimțământ*; pl.: *disimțăminte*; din fr. *dissentiment*.

Disponent s.m. (Învechit) Persoană care dispune de un bun sau de un drept. *Legiuitorul a permis această clausă pentru a nu împiedica donațiunile și legatele în*

favoarea copiilor din cauza urei și animosității ce disponentul ar avea contra părintelui lor. ALEXANDRESCO, E., II, 42. *Dar chiar de am presupune că despărțind condițiunea de restul testamentului am merge într-un cas dat evident în contra voinței disponentului, acesta n-ar fi un rău...* DEGRÉ, S., I, 234. Pl.: *disponenți, -nte*; v. **dispune**.

Dispozant, -ă s.m și f. (Învechit) Persoană care dispune efectuarea unui act juridic. *Adeseori rânduirea în care sînt expuse sau scrise deosebite obiecte slujește a explica intenția legiului sau voința dietașului (dispozantului).* AMAN, L., 41. *Chestiunea participării sau complicității din partea dispozantului la fraudă este foarte desbătută de doctrină.* PLASTARA, D.C., III, 402. Pl.: *dispozanți, -nte*; v. **dispoza**.

Domenialitate s.f. sg. Însușire a unui bun care intră în domeniul statului, în special în domeniul public. *Contra, când e vorba de a se acorda despăgubiri din închiderea unor bunuri a căror domenialitate este pusă în contestațiune.* CHRISTESCU, C. A., I, 217. *Domenialitatea publică poate rezulta și din declarațiunea formală a legii.* COD. CIV.², 650. Pronunțat: ~ni-a~; din fr. *domanialité*.

Donațional, -ă adj. Care prezintă caracterul unei donații. *În cazul bunurilor avitice și donaționale, fetele erau îndrituite la ius quartalium.* IDR, I, 530. *Ea comportă întocmirea unei diplome donaționale.* INST. FEUD., 247. Pronunțat: ~ți-o~; pl.: *donatori, -le*; din fr. *donationnel*.

Donosire s.f. (Învechit și rar) Denunțare. *La întâmplare de reclamație și donosire...jucătorii de cărți vor fi supuși răspunderii.* ALEXANDRESCO, E., X, 82. Pl.: *donosiri*; v. **donosi**.

Dosaria vb. I, tranz. A depune într-un dosar acte scrise privitoare la o afacere, la o persoană etc. *Biroul registraturii și arhivei... dosariază, depozitează și păstrează coreponența direcțiunii.* M. OF. nr. 262/1935, *apud* HAMANGIU, C. G., XXIII, 987. *Duplicatele scrisorilor de trăsuri... se vor dosaria lunar spre a fi păstrate în arhiva direcției.* M. OF. nr. 253/1938 *apud* HAMANGIU, C. G., XXVI/II, 2093. *Actele justificative de plata ajutoarelor cuvenite angajaților... se dosariază pe luni...* ÎNDREPTARUL, II, 269. Ind. prez.: *dosariez*; v. **dosar**.

Dosariere s.f. Depunere într-un dosar de acte scrise privitoare la o afacere, la o persoană etc. *Lucrările clasate la dosar se predau cu condică specială biroului arhivei pentru dosariere.* HAMANGIU, C. G., XXIV/II, 308. Pronunțat: ~ri-e~; pl.: *dosarieri*; v. **dosaria**.

Dotaliciu s.n. (Învechit, în Transilvania) Cadou de nuntă făcut de către soț. *Vedem statutele wartense... abolind obiceiul după care văduva poseda toată averea bărbatului și reducând acest drept la dotă și dotalițiu.* PERETZ, I. D., 595. *În dreptul maghiar, întâlnim și instituția dotaliciului, adică ceea ce se dă soției din bunurile soțului...* IDR, I, 511. Și: (înv.) *dotalițiu*; pl.: *dotalicii*; din fr. *dotalice*.

Dotalitate s.f. Regim juridic al bunurilor care alcătuiesc dota. *Prin urmare, dotalitatea presupune... o convențiune matrimonială.* DEGRÉ, S., I, 386. *Dotalitatea încetează odată cu căsătoria.* ERACLIDE, E., III, 74. *Soția falitului care probează*

calitatea sa de creditoare se poate prezenta la masa falimentului chiar dacă actul său nu întrunește condițiunile dotalității. COD. COM. ADN., 652. Caracterul dotalității dispăre odată cu căsătoria. ALEXANDRESCO, E., V, 55. Imobilele constituite zestre trebuie aduse în întregul lor la masa comună deoarece efectele dotalității încetează când e vorba de partaj. PLASTARA, D. C., III, 798. Dotalitatea nu ar fi fost opozabilă terțelor persoane. COD. CIV.², 704. Pl.: dotalități; din fr. dotalité.

Dotant, -ă adj. (Învechit) Care constituie o dotă. Când însă părinții ce au constituit dota solidar copilului lor au stipulat în actul dotal că acea dotă este raportabilă în totul, în acest caz copilul e dator la moartea numai a unuia din părinții dotanți să raporteze întreaga dotă. PLASTARA, D.C., III, 800. Pl.: dotanți, -nte; v. **dota** (2).

Dotator, -oare s.m. și f., adj. Persoană care constituie o dotă. Dota este o liberalitate și când dotatul vine ab intestat la succesiunea dotatorului, dotatul trebuie să aducă dota ca raport la masa comună. PLASTARA, D.C., III, 798. Pl.: dotatori, -oare; din *dota* + suf. -tor.

Dovagialât s.n. (Turcism învechit) Reclamație. Iară mai pre urmă, întâmplându-să vreun dovagialât despre mine sau despre neamul meu sau din vecini și să va face cheltueală sau zeciuală, aceia eu să am a o împlini toată, ca una ce am vândut cum am cumpărat și eu. POTRA, D., II, 69. Pl.: dovagialături; din tc. *davaçilic*.

Drogoman² s.m. Persoană dependentă de droguri.⁶ Individul evadează, devenind un alcoolic, un drogoman, un psihotic sau folosind alte metode. PSIH. JUD., 29. Pl.: drogomanii; derivat regresiv din **drogomanie**.

Drogomanie s.f. Obișnuință morbidă de a consuma droguri. Drogomaniiile, suicidul, cartoforia, inversiunile sexuale etc. sînt acele acte deviate sau chiar criminale în care cel lezat joacă rolul de criminal cât și pe cel de victimă. PSIH. JUD., 77. Pl.: drogomanii.; - drog + suf. -manie.

Duarium s.n. (Franțuzism învechit) 1. În evul mediu în Franța, bunuri rezervate soției de către soț, în eventualitatea predecesului soțului. Femeea nu avea un drept de moștenire în averea bărbatului, ci numai usufructul pentru o porțiune oarecare, un duarium. ALEXANDRESCO, E., III, 297. 2. Drepturile patrimoniale pe care le avea soția din averea soțului decedat. Din vechea instituțiune a duariumului a rămas în codul civil dreptul de abitațiune, veștmințe... PLASTARA, D.C., I, 286. Pl.: duariumii; din fr. *douaire*.

3. Concluzii

Acest articol constituie o parte din cercetarea nefinalizată asupra unui corpus alcătuit din peste 200 de opere juridice în urma căreia am identificat circa 5000 de cuvinte neincluse în DLR. O analiză a celor 71 de cuvinte prezentate în lucrarea de

⁶ DLR indică *drogoman* ca variantă lexicală pentru *dragoman*.

față, deși ar putea părea neconcludentă, scoate totuși în evidență o idee cu caracter de generalitate: bibliografia juridică este unul dintre cele mai valoroase materiale lexicografice, extrem de util în elaborarea unui dicționar general al limbii române, dar insuficient valorificat de lingviști. Este motivul pentru care suntem întru totul de acord cu opinia Adrianei Stoichițoiu Ichim, anume că „adâncirea și rafinarea investigației teoretice, printr-o colaborare interdisciplinară între lingviști și juriști... poate avea efecte benefice...”⁷.

BIBLIOGRAFIE

- ALEXANDRESCO, E. = Dimitrie Alexandresco, *Explicațiune teoretică și practică a dreptului civil român în comparațiune cu legile vechi și cu principalele legislațiuni străine*, tomul al doile, Iassy, Tipografia Lucrătorilor Români Asociați, 1888, tomul al treile, Iași, Tipografia Națională, 1890, tomul al cincile, Iași, Tipografia Națională, 1898, tomul IX, București, Atelierele Grafice Socec & Co., 1910, tomul X, București, Atelierele Grafice Socec & Co., 1911.
- AMAN, L.= Alexandru Aman, *Logică judecătorească sau tratat de argumenturi legale urmată de logica conștiinței*, București, Tipărit de C. A. Rosetti și Vinterhalder, 1851.
- EF. ANTONESCU, C.= Eftimie Antonescu, *Codul comercial adnotat*, vol. III, București, Institut de Arte Grafice și Editură „Minerva”, 1914.
- N. ANTONESCU, P.= Nicolae Em. Antonescu, *Prescripția în dreptul civil*, București, Tipografia România Nouă, 1926.
- BÎRSAN, D.C. = Corneliu Bîrsan, *Drept civil. Drepturile reale principale*, București, Editura All Beck, 2001.
- BUJOREANU, C. = Ioan M. Bujoreranu, *Colecțiune de legiurile României vechi și noi câte s-au promulgatu până la finele anului 1870*, Bucuresci, Tipographia Laboratorilor Români, 1873.
- BURGHELEA, F. = Dumitru Burghelea, *Drept funciar și cadastru român*, 2 vol., Iași, Editura Moldova, 1995.
- CANTACUZINO, E. = Matei B. Cantacuzino, *Elementele dreptului civil*, București, Editura „Cartea Românească”, S.A., [1921].
- CHRISTESCU, C. A. = C. Christescu, *Codicele civil adnotat cu jurisprudența română urmat de un tabel indicativ pe articole de hotărârile pronunțate asupra vechilor legiuri Caragea și Calimach și asupra Regulamentelor Organice ale Munteniei și Moldovei*, partea I, Bucuresci, Tipo-litografia Ed. Wiegand & C. Săvoiu, 1894.

⁷ Adriana Stoichițoiu Ichim, *op.cit.*, p. 199.

- COD CAROL ADN. = Const. G. Rătescu, I. Ionescu-Dolj, I. Gr. Periețeanu, Vintilă Dongoroz, H. Aznavorian, Traian Pop, Mihail I. Papadopolu, N. Pavelescu, *Codul penal Carol al II-lea adnotat*, vol. I, II, III, București, Editura Librăriei Socec, 1937.
- COD CIV.² = *Codul civil Carol al II-lea*, Monitorul Oficial nr. 206 din 6 septembrie 1940, apud *Codul civil Carol al II-lea*, ediție oficială, București, Imprimeria Centrală, 1940.
- COD CIV.³ = *Codul civil*, (Legea nr. 287/2009), Monitorul Oficial nr. 511 din 24 iulie 2009.
- COD CIV. MOLD. = *Codul civil al Republicii Moldova*, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 82-86/661 din 22 iunie 2002.
- COD COM. ADN. = Stelian Ionescu, Laurențiu Preutescu, *Codul comercial adnotat cu jurisprudența română la zi, cuprinzând și toate legile, regulamentele și convențiunile comerciale adnotate*, București, Imprimeria Națională, 1933.
- COD PEN. COM. = Teodor Vasiliu, George Antoniu, Ștefan Daneș, Gheorghe Dărîngă, Dumitru Lucinescu, Vasile Papadopol, Doru Pavel, Dumitru Popescu, Virgil Rămureanu, *Codul penal al Republicii Socialiste România comentat și adnotat, partea generală*, București, Editura Științifică, 1972.
- COD PEN. COM., S., II = Teodor Vasiliu, George Antoniu, Ștefan Daneș, Gheorghe Dărîngă, Dumitru Lucinescu, Vasile Papadopol, Doru Pavel, Dumitru Popescu, Virgil Rămureanu, *Codul penal al Republicii Socialiste România comentat și adnotat. Partea specială*, București, Editura științifică și enciclopedică, 1977.
- COD ȚIV. = *Codul Calimach*, ediție critică, București, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1958.
- CRISTOFOREANU, C. = E. Cristoforeanu, *Tratat de drept cambial*, vol. I., București, Editura „Curierul Judiciar”, 1936.
- DEGRÉ, S. = Alexandru Degré, *Scrieri juridice*, vol. I, II, III, IV, Bucuresci, Editura Tip. Gutenberg, 1900-1901.
- DELEANU, D.C. = Ion Deleanu, *Drept constituțional și instituții politice*, tratat, vol. I și II, București, Editura Europa Nova, 1996.
- DLR = ****Dicționarul limbii române (DLR)*, serie nouă, tomul I, partea a 3-a. *Litera D, D-Deînmulțit* și partea a 4-a, *Litera D: Deja-Deținere*, București, Editura Academiei Române, 2006; partea a 5-a. *Litera D. Deținut-Discapotiriu*, București, Editura Academiei Române, 2007; partea a 6-a, *Litera D. Discord-Dyke*, București, Editura Academiei Române, 2009.
- DR. ROM. = C. Hamangiu, Matei G. Nicolau, *Dreptul roman*, vol. I, București, Editura Librăriei Socec, 1930.
- DUMITRESCU, C. A. = M. A. Dumitrescu, *Codul de comerț adnotat cu jurisprudența până la zi a Curții de Casație, a curților de apel și a tribunalelor*

- române dimpreună cu jurisprudența italiană, franceză, belgiană, austriacă*, vol. I-III, București, Editura „Cugetarea”, 1926.
- DUMITRESCU, C. C. = M. A. Dumitrescu, *Codul de comerț comentat*, vol. III, București, Editura Librăriei Leon Alcalay, 1912.
- ELIESCU, M. D. = Mihail Eliescu, *Moștenirea și devoluțiunea ei în dreptul Republicii Socialiste România*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1966.
- ERACLIDE, E. = Constantin Eraclide, *Explicațiune teoretică și practică a codicelui civile*, vol. II și III, Typographia Curții (Lucrătorii Asociați) 1873.
- EXP. GRAF. = Adrian Frățilă, Radu Constantin, *Expertiza grafică și raționamentul prin analogie*, București, Editura Tehnică, 2000.
- FLOCA, D.C. = Ioan N. Floca, *Drept canonic ortodox, legislație și administrație bisericească*, 2 vol., București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1990.
- FRUNZESCU, O. = Emil A. Frunzescu, *Organizarea politică și administrativă a României*, București, Atelierele Grafice Socec & Co., 1909.
- GOGEANU, I. S. = Paul Gogeanu, *Istoria statului și dreptului (generală)*, București, Centrul de Multiplicare al Universității București, 1970.
- HAMANGIU, C. G. = C. Hamangiu, *Codul General al României*, vol. XXIII, XXIV/II, XXVI/II, București, Imprimeria Centrală, 1936, 1937, 1938.
- IDR, I = Gheorghe Cronț, Ioan Floca, Valentin Al. Georgescu, Nicolae Grigoraș, Vladimir Hanga, Alexandru Herlea, Liviu P. Marcu, Ioan Matei, Damaschin Mioc, Ovid Sachelarie, Nicolae Stoicescu, Petre Strihan, Valeriu Șotropa, Romulus Vulcănescu, *Istoria dreptului românesc*, vol. I, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1980.
- IDR, II/2 = Barbu B. Berceanu, Maria Dvoracek, Dumitru Firoiu, Valentin Al. Georgescu, Vasile Ghionea, Alexandru Herlea, Iosif Kovacs, Liviu P. Marcu, Mircea Mușat, Petru Pătrășcanu, Alexandru Porțeanu, Ovid Sachelarie, Valeriu Șotropa, Erast Tarangul, Ion Vîntu, *Istoria dreptului românesc*, vol. II, partea a II-a, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1987.
- INST. FEUD. = Alexandru Constatinescu, Florin Constantiniu, Valentin Al. Georgescu, Dan Amadeu Lăzărescu, Ovid Sachelarie, Nicolae Stoicescu, Petre Strihan, Valeriu Șotropa, Tudor Voinea, *Instituții feudale din țările române. Dicționar*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1988.
- INTR. MED., I = I. Quai, M. Terbancea, V. Mărgineanu, *Introducere în teoria și practica medico-legală*, vol. I, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1978.
- INTR. MED., II = I. Quai, M. Terbancea, V. Mărgineanu, Lidia Popa, *Introducere în teoria și practica medico-legală*, vol. II, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1979.
- IONESCU, E. C. = Lucian Ionescu, *Expertiza criminalistică a scrisurii*, Iași, Editura Junimea, 1973.

- ÎNDREPTARUL = Gh. Dăringă, Al. Lesviodox, D. Lucinescu, Al. Rădulescu, Th. Savuscan, *Îndreptarul legislației uzuale*, vol. II, București, Editura Științifică, 1957.
- LONGINESCU, E. = S. G. Longinescu, *Elemente de drept roman*, vol. II, București, Tipografia Soc. Anonime „Curierul Judiciar”, 1929.
- MAHLER, J. = Fred Mahler, *Introducere în juvenologie*, București, Editura științifică și enciclopedică, 1983.
- MEITANI, D. I. = G. Meitani, *Curs de drept internațional public*, București, Editura Al. T. Doicescu, 1931.
- MIRCEA, C. = Ion Mircea, *Criminalistică*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1978.
- MOȘT. = I. Minea, L. T. Boga, *Cum se moșteniau moșiile în Țara Românească până la sfârșitul secolului al XVI-lea? Contribuțiuni la istoria vechiului drept din Țara Românească*, Iași, Institutul de Arte Grafice „Presa Bună”, vol. I, 1933.
- ORG. SOC. = Traian Ionașcu, Mihail Eliescu, Yolanda Eminescu, Virgil Economu, Maria Ioana Eremia, Valentin Gerogescu, Petre Anca, *Organizațiile socialiste ca persoane juridice în România*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1967.
- PAT. MED. = Gh. Scripcaru, M. Terbancea, *Patologie medico-legală*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1978.
- PERETZ, I. D. = Ion Peretz, *Curs de istoria dreptului român. Partea I. Originile dreptului român*, București, Tip. Ziarului „Curierul Judiciar”, 1915.
- PLASTARA, D. C. = George Plastara, *Curs de drept civil român*, 11 volume, București, Editura „Cartea Românească”, [1925-1928].
- POTRA, D. I = George Potra, *Documente privitoare la istoria orașului București (1634-1800)*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1982.
- POTRA, D. II = George Potra, *Documente privitoare la istoria orașului București (1821-1848)*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1975.
- PR. JUD. PEN. = George Antoniu, Constantin Bulai, Rodica Mihaela Stănoiu, Avram Filipaș, Constantin Mitrache, Vasile Papadopol, Cristiana Filișanu, *Practica judiciară penală, vol. I. Partea generală*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1988.
- PSIH. JUD. = Nicolae Mitrofan (coord.), Voicu Zdreghea, Tudorel Butoi, *Psihologie judiciară*, București, Casa de Presă și Editura „Șansa”, 1992.
- RĂDOI, C. = Ioan Rădoi, *Călăuza cetățeanului în matrerie judiciară. Manual teoretico-practic*, Bucuresci, Editura Librăriei Leon Alcalay, 1900.
- STOICHIȚOIU ICHIM, S. = Adriana Stoichițoiu Ichim, *Semiotica limbajului juridic*, ediția a II-a, București, Editura Universității din București, 2006.

- SUCIU, C. = Camil Suci, *Criminalistica. Partea I*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1963.
- TANOVICEANU, D. P. = I. Tanoviceanu, *Curs de drept penal*, vol. I, II, București, Atelierele Grafice Socec & Co., 1912.
- TGO = Tudor R. Popescu, Petre Anca, *Teoria generală a obligațiilor*, București, Editura Științifică, 1968.
- TITULESCU, D.C. = Nicolae Titulescu, *Drept civil*, ediție îngrijită și postfață de prof. univ.dr. Vasile Popa, cerc. pr. dr. Mihaela Christi, București, Editura All Beck, 2004.
- TR. DR. CIV. = C. Hamangiu, I. Rosetti-Bălănescu, Al. Băicoianu, *Tratat de drept civil român*, vol. II, București, Editura „Națională” S. Ciornei, 1929.
- VULCĂNESCU, E. = Romulus Vulcănescu, *Etnologie juridică*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1970.
- ZINVELIU, C. C. = Ioan Zinveliu, *Contractele civile*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1978.

ADDENDA AU *DICTIONNAIRE DE LA LANGUE ROUMAINE* DU POINT DE VUE
DU LANGUAGE JURIDIQUE (*LETTRE D*)

Résumé

L'article présente 71 mots juridiques non-inclus dans *Le Dictionnaire de la langue roumaine, Lettre D*, édition 2006-2009, extraits d'un corpus formé de 58 œuvres juridiques. Dans les conclusions, l'auteur considère que la bibliographie juridique représente un vaste matériel lexicographique très utile pour l'élaboration d'un dictionnaire général de la langue roumaine, mais insuffisamment mis en valeur par les linguistes. Il donne son adhésion à l'opinion du distingué professeur Adriana Stoichițoiu Ichim qu' une collaboration interdisciplinaire entre les linguistes et les juristes peut avoir des effets bénéfiques.

Mots-clés: *Dictionnaire de la langue roumaine, étymologie française, langage juridique, lexicologie juridique, linguistique juridique.*